

En una masia de Begudà, entre bosc i camps de conreus, viu i treballa la meitat de l'any Xavier de Torres (Barcelona, 1956). L'altra meitat, que coincideix amb els mesos que no hi ha estiu, viu en una altra de les zones volcàniques de la península, el cap de Gata. Són els seus espais de treball, en els quals desenvolupa una intensa activitat artística en forma de dibuix, escultura i pintura. De Torres és molt actiu, i té una obra diversa i extensa. Qualsevol circumstància li és bona per esbossar un arabesc que es pot convertir en una obra bidimensional o volumètrica.

Xavier de Torres, entre la Garrotxa i el cap de Gata

JOAN SALA > TEXT

SALVADOR COMALAT > FOTOS

Quan arribes a prop de la seva casa, en un dels indrets menys concorreguts de la zona volcànica de la Garrotxa, et trobes amb una gran quantitat d'escultures, en general de petit format, repartides a costat i costat del camí, però també en les feixes del voltant, entre les pedres de contenció dels marges o en el pedrís de l'entorn de l'era del que havia estat una antiga casa de pagès. A tot el contorn de la masia hi ha arbres, gespa i escultures.

L'home de les pedres

Té obra feta en pedra de basalt, de marbre, d'alabastre, d'ònix, en pedres metamòrfiques, que ha anat a buscar en aquestes comarques gironines i en altres indrets molt més llunyans. Ha fet llargues caminades per les pedreres i pels espadats —on fos—, remenant blocs tot buscant les formes i els colors de les pedres que li resultaven atractives. En

funció de les dimensions i del pes, se les ha endut o hi ha treballat *in situ*. Hi ha deixat la seva petja en forma d'incisions, o ha retirat la matèria que li sobrava per tal d'accentuar alguns trets propis de la roca, que unes vegades li suggereixen elements figuratius, i d'altres són simplement formes fetes en blocs de diferents grandàries, que anomena petroglifs, emprant una terminologia prehistòrica.

En el *land art* domèstic que visitem, abunden les formes de peixos, esculpides en diversos tipus de pedra, col·locades de manera que miren en diferents direccions. Crida l'atenció un tors de dona deformat, sense cap ni braços i de mida superior a la majoria d'escultures del lloc, i que la pluja que cau mentre l'observem ha fet canviar de color. Ara el basalt és d'un gris molt més intens, quasi negre. Xavier de Torres ens parla del diferent color del basalt garrotxí i de l'almerienc. Diu que el d'aquí és molt més fosc, d'un negregris-blavós, i el d'allà és més marronós.

Arquitectures impossibles II. 2007. Oli sobre tela. 118 x 140 cm.

Ens parla de la llum d'Almeria, que veu molt estable tot l'any. En canvi aquí varia molt en funció de les estacions. També parla de la gent del sud de la península, que —diu— han viscut en un ambient difícil, amb una natura molt més hostil que aquesta. Les comparacions entre les seves dues residències són inevitables.

Va anar a viure per primera vegada al Parc Natural de Cap de Gata, a Níjar, el 1981, quan no hi havia ni carreteres asfaltades per accedir-hi, i es va trobar amb unes cases que no tenien cap dels serveis que ja es consideraven mínims en aquella època, com aigua corrent o llum elèctrica, per posar alguns exemples. Ara el turisme ha envaït el lloc i ja resulta la principal font d'ingressos d'una bona part de la població, però han hagut de pagar el peatge que això implica, i que tots coneixem, ja que també ho hem viscut en els nostres litorals i en alguns llocs de muntanya. Per aquest motiu en marxa en els períodes d'estiu.

> Ha fet llargues caminades buscant les formes i els colors que li resultaven més atractius per treballar

Ha treballat en grans projectes de *land art* en obra pública, com el de Fiskelangs (Krutfjellvegen), amb dotze escultures de moltes tones, posades en un recorregut d'uns vuitanta quilòmetres entre Suècia i Noruega, fet el 2003. Se sent complagut pel projecte del tanatori de Sant Gervasi, de Barcelona, d'on sobresurt la instal·lació de 45 peixos col·locats en un espai de 8 x 35 metres, que es complementa amb uns altres que es troben a dins de les sales de vetlla. Ha fet petroglifs als espigons del port de Sant José a Almeria; en les platges de Los Genoveses, La Media Luna, El Mi-

rador de las Amatistas del Parc Natural del Cap de Gata, així com al mas Colom, de Sant Joan les Fonts, i el mas Palací, de Begudà. Ha fet, així mateix, diverses instal·lacions experimentals de grans volums petris, com les de La Datilera a Las Bocas de los Frailes.

Un ambient familiar propens a la creativitat

És fill d'una família de classe mitjana de Barcelona. Fins als quinze anys va ser fill únic. Recorda l'ambient musical que es vivia a casa seva, i també les seves sortides a fer visites d'obres acompanyant el seu pare, que era enginyer industrial, per seguir el procés constructiu dels seus projectes. Eren, generalment, espais de gran dimensions, per a finalitats industrials, que el seu pare havia projectat i dibuixat. Aquests dibuixos i volums d'estructures i peces mecàniques que va veure de petit considera que han estat clau per a la seva vocació posterior.

Interior de l'estudi de San José. Almeria.

Va anar a l'escola de Tecla Sala, en l'edifici on ara hi ha la biblioteca i la sala d'art de l'Hospitalet. Hi va fer els estudis primaris i els de batxillerat, impartit per uns frares de la congregació del Sagrat Cor, dels quals no guarda gaire bon record. En canvi parla excel·lentment dels caputxins de Sarrià. Va estar treballant en una època en la seva biblioteca, i diu que hi va respirar pau i amor.

Un dels records que té des de la infància és que sempre ha fet activitats artístiques, facilitades per la complicitat dels seus pares. És per aquest motiu que es considera sobretot un autodidacte, tot i la formació que va rebre en alguns dels cursos fets a Rosa Sensat, i en algun altre lloc. Va treballar a la cooperativa audiovisual Drac Màgic, i va ser un dels que van crear uns tallers d'expressió a Cornellà, on va impartir docència de plàstica i musical.

A partir dels 29 anys va córrer món. Ha estat vivint en diverses ciutats europees i americanes. Va estar del 1989 al

> *Dibuixa tothora, en qualsevol indret, i sobre tot tipus de format*

2000 vivint als Estats Units, on va treballar i exposar en diverses sales d'art i on es va interessar per estudiar de prop els petroglifs de les primitives cultures autòctones d'Arizona, Nou Mèxic i Texas, que el van influenciar en la seva obra posterior. També va fer classes al South Bronx de Nova York. Comenta que hi va intentar de posar de relleu la capacitat creativa que considera que tenen tots els nens.

Opina que l'any 2000 va ser molt important per a ell, per ser l'inici d'una etapa de maduresa, i coincideix amb el moment que fixa la seva residència al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, amb aquesta rotació periòdica entre les dues zones peninsulars que abans comentava, que —afirma— tenen una gran semblança tel·lúrica.

L'obra sobre el pla

Té els llapis de dibuix i els retoladors sempre a punt. Dibuixa tothora, en qualsevol indret, i sobre tot tipus de format. És difícil quantificar els dibuixos que ha fet, part dels quals estan en els seus tallers en munts de blocs i carpetes farcides d'esbossos, tot ben ordenat i ben col·locat. Xifra els seus dibuixos monocolors en uns quaranta mil, aproximadament, que són molts. Té també moltes escultures i moltes pintures.

Els dibuixos, sovint, són l'embrió de projectes més treballats, en què representa diferents iconografies. En pintu-

Linias meninas - 2004-2005. Oli sobre tela. 153 x 117 cm.

Petites coses. 2012. Retolador sobre paper. 24 x 18 cm.

ra fa servir primordialment la tècnica de l'oli, que pinta amb la tela estirada a terra, sense bastidor. Abunden les formes femenines tractades esquemàticament i amb grans superfícies planes, sense detalls, i amb tonalitats càlides. També té molta obra no figurativa, en forma de plans gestuals, pintats sobre grans superfícies, que ronden els dos per dos metres i en les quals abunden els colors primaris. Entre els seus olis s'aprecien d'altres sèries amb grafismes més o menys inconnexos.

Ha exposat en ciutats europees i nord-americanes, i té pintures murals en espais públics, com el Museu Arqueològic d'Almeria o l'església de Sant Jaume, en el parc de can Mercader de Barcelona.

Té una actitud racional davant del fet artístic, i multitud de pensaments que ha escrit al llarg dels anys, i que ha anat publicant en algunes monografies i catàlegs. N'hem escollit els següents: «De vegades, allò que va a la tela no són

*> En la seva
pintura abunden
les formes
femenines
al costat de
molta obra
no figurativa*

només els pigments, sinó tot un esdeveniment. La imatge és el resultat d'un encontre després d'haver fet alguna cosa amb els diversos materials, un suport i l'espai buit inaprehensible»; «L'obra pictòrica és l'expressió d'una formulació no verbal»; «L'escultor és com una petita formiga que micro-erosiona porcions de l'escorça terrestre»; «El marbre és el material per antonomàsia de l'es-

cultura des de l'antiguitat, sense oblidar-ne tants altres que s'han fet servir». Te recollides cites de molts autors i artistes, de Klee a Plató i del *Tao Te Ching*.

Quan signa una obra —cosa que només fa en casos determinats— al costat del seu nom hi posa un signe esquemàtic d'un ésser, un símbol prehistòric que diu que és freqüent al sud de la península, com a mostra de la fascinació que sent per les diverses cultures primitives.

Hem fet un tast del seu procés creatiu i de les seves reflexions; hem de veure com evoluciona en els propers anys tota aquesta obra tan fructífera i quantiosa.

Joan Sala.

Per saber-ne més

<http://xavierdetorres.blogspot.com>